

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болга-
рії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.—
Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні: 29-28.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Відповідальність за справи народу.

Стаття голови УНДО посла д-ра Дм. Левницького в партійному органі „Свобода“.

Під вгорі наведеним заголовком опублікував в органі УНДО „Свобода“ (ч. 26) посол д-р Ле-
вницький, голова УНДО і голова Укр. Парл.
Репрезентації статтю про теперішні наші внут-
рішні відносини, яку з уваги на її зміст та вид
на цьому місці вілості передруковуємо. Ось
її текст:

У НАЙВАЖЧИХ ХВИЛЯХ.

В останніх тижнях розгорілась у нас газет-
на війна, яка своєю гостротою пригадує, а на-
віть перевищує 1923 рік. Повторюється стара
історія. В найважливіших хвилях нашого наро-
ду, замість зєдинити наші сили до боротьби з
сильнішим ворогом, ми починаємо сваритись
між собою і то не з якихсь важких принципіаль-
них розходжень, які рїшались про долю наро-
ду, а з тактичних потягнень, а ще гірше — з
причини подразнень особистих амбіцій. На Ра-
дянській Україні загрожую мільонам людей до-
слідно голодова смерть і національне виниро-
дження, в нас цілий нарід і всі його господар-
ські установи переживають незнану дотепер го-
сподарську скруту, а ціла вязанка нових зако-
нів, головню про самоуправу й шкільництво,
трозять нам повною утратою тих надбань на
політичній і культурній полі, які ми здобували
важкими зусиллями цілих поколінь. І в тому
часі — внутрішня газетна війна і то в деяких
газетах у формах просто в нашому житті ще
незнаних і ведена особами в нашому громад-
ському житті також незнаними.

НІХТО ВСІМ НЕ ДОГОДИТЬ.

Я далекий від того, щоби виступати проти
боротьби в нашому громадському житті. Це
стара правда, яку наш нарід уняв у приказку:
„Ще ся той не вродив, щоби всім догодив“. Так
було, так є й так буде. Тому й у наших внут-
рішніх умовах завжди будуть незадоволені
й тому мрії про „мир і тишину“ в народі оста-
нутьсь лиш мріями, побожними бажаннями. Не
може бути в нашому житті „миру й тишини“,
бо це вказувало би на завершення. Іде тільки про
те, як писала про те „Свобода“, щоби в усьому
заховати міру. — Адже й по родинах не завжди
є згода, але родина, що себе шанує, не дово-
лять своїх непорозумінь до такої міри, щоби
собі шкодити та ставати посміховищем для
чужих.

Іде про те, щоби наше громадянство не
судило непорозумінь поверховно, бо тоді легко
підпасти під вплив ворожих, або анархічних і
невідповідальних випадів, які є дуже шкідливі,
а яких особливо тепер є багато. З другого боку
кожному громадянину треба зайняти до них
становище і причинитися до того, щоби в на-
шому народньому житті запанувала воля біль-
шости.

Є в світі народи, які ставиться іншим у при-
мір. Але й там є незадоволені й там іде внутріш-
ня боротьба. І щасливі ті народи, в яких справ-
но народу керує більшість. І горе тим народам,
які опинилися у владі меншости. Відстрашаю-
чим зразком на те маємо царство більшовиків.

ЧОГО НЕ МОЖНА ЗАБУВАТИ.

Державний нарід має часто більше клопоту
зі своїми незадоволеними, як недержавний на-
рід. Але, коли владу в державі мають люди, що
обняли її наслідком волі більшости населення,
то навіть незадоволені мають тоді межі в осуді
тої влади. В Польщі наприклад є при владі т. зв.
сенация. Польські опозиційні політичні партії
ненавидять її, підмічують її кожний хибний
крок. Проте й опозиція тішиться успіхами
представників влади перед чужими і не закри-
ває тих успіхів. Так само, як у німецькому пар-
ламенті смертельні вороги Гітлера соціалісти-
демократи голосували за його декларацію, ко-
ли вважали її корисною для німецького народу.
Бо перед чужими представники польського у-
ряду не представляють сенаций, лише польську
державу. Але відім даліше за цим прикладом.
Польська опозиція виявляє своє незадоволення

на те, щоби на її думку поліпшити становище
держави й життя свого народу. Вона також мо-
же перейти міру у виявах свого незадоволення.
Тоді влада має на це гальму, а та гальма є дуже
розтяжна — від конфіскації газет до шибениці
включно.

Візьму іншу можливість. — Теперішні неза-
доволені дібються того, що поवालать немиду
владу й самі переберуть керму держави. Тоді
даліше будуть незадоволені, але на них також
буде та сама гальма. Отже в державі є постій-
но два чинники, які нормують внутрішні умо-
вини життя, а саме — 1) признання корисної
праці більшости, яку репрезентує уряд, навіть
з боку тих, що є незадоволені тим урядом, і 2)
сила, яка здержує вияви незадоволення, коли
вони можуть загрожувати державі.

А тепер прирівняймо до того недержавний
нарід, або просто такі наші українські справи.
У нас може бути лише добровільне признання
того, що є добре, натомісць немає ніякої сили,
яка могла би припинити не то задалеко йдучі
вияви незадоволення, але навіть найбільш анар-
хічні виступи, які свідомо обчислені на те, що-
би шкодити народові. — Сьогодні провідним є
в нас Українське Національно-Демократичне
Об'єднання, завтра може ним бути якась інша
політична партія. Чи це змінює наше положен-
ня і умовини для тої партії? Ні! Нова політична
партія прийде в ті самі умовини, в яких сьо-
годні є УНДО. І на те нема ради. Владою оста-
неться даліше чужа влада, яка даватиме нам
повну волю зводити між собою внутрішні пора-
хунки, яка й пальцем не кивне на те, що нам я-
вно шкодитиме, зате дуже пильно спинятиме все
те, що вважатиме некорисним для себе. І цього
нам не вільно ні на хвилю забувати.

ВСІХ НЕ ПЕРЕКОНАЄШ.

І незадоволеного можна переконати. Але є
такі незадоволені, для яких нема доказів. Іх не
переконаєш ні добром ні злом. Інакше людство
вже давно забуло би за кару смерті. Але це не
значить, що через незадоволених мало би спи-
нитися ціле життя народу. Воно мусить пильно
й пильно силами тих, які в найгіршому разі між
двома злами вміють вибрати менше зло й вико-
ристовуючи всі можливості ідуть вперед. І так
мусить бути й у нас.

Життям нашого народу кермує тепер Укра-
їнське Національно-Демократичне Об'єднання.
Чи це кому подобається, чи ні — так воно є. І
немає ділянки життя, якою воно не турбува-
лось би, немає справи, яка не опинилась би в
УНДО. І УНДО з гідністю сповнює свою поче-
сну роль та довело до того, що з ним справді
рахуються як з представником цілого народу.
Включно до того, що й за невідповідальні вчи-
нки одиниць чи й гуртів, які з УНДО не мають
нічого спільного, скидається відповідальність
на УНДО. Так само, як за вчинки звичайного
смертельного, якому забавлялось вибити вікна в
чужому консуляті, відповідає держава, в якій
це сталося. І зовсім так само, як незадоволений
із влади в державі в потребі звертається таки
до тої влади, так і незадоволені працею УНДО
в потребі звертаються таки до УНДО. І коли
УНДО заціпає якусь іншу політичну партію чи
групу, то робить це з повним правом сторожа
прав народу. Коли місце УНДО займе інша по-
літична партія — це буде її завданням, а поки-
що це є завданням УНДО і з тим кожний укра-
їнець мусить рахуватися, тим більше той, що
колись сам думає бути при владі. Бо це не є ви-
мога УНДО. Це є вимога вищого інтересу укра-
їнської нації, як це називають поляки в себе —
рація стару.

НЕПОШАНУВАННЯ СВОГО ПРОВОДУ.

Немає сумніву, та й арештою самі незадо-
волені в напастих на УНДО доказують, що
УНДО опанувало ціле наше внутрішнє життя.
Треба замітити, що покищо наше народнє жи-
ття на тому не страшило. А так само УНДО є май-
же виключним представником народу пероз

польською владою і таким самим представни-
ком нашого народу є УНДО для зовнішніх чин-
ників. Навіть англійські лейбуристи, які відвіду-
вали наш край, не шукали созвучних собі соція-
лістичних груп, але звертались в першу чергу
до УНДО. І кожний мусить признати, що УНДО
всюди гідно репрезентувало наш нарід. Найкра-
щий доказ наші приятелі закордоном і той від-
гомін нашої справи поза межами краю, який
кожний українець хапає з задоволенням. Мало
хто застановається над тим, яким накладом є
нергії, якими силами й засобами все це робить-
ся. Зате в нападах на УНДО нема найменшої
згадки про якусь світлу сторінку історії УНДО,
поборюється його так, неначе від його упадку
залежало спасення, забуваючи, що підкопуєть-
ся годовну силу, на якій сьогодні опирається
справа народу. Наслідки того бачимо головним
чином у відношенні польської влади до чайслу-
шніших домагань нашого народу, які наразі не
мають іншого доступу до тої влади, як через У-
країнську Парляментарну Репрезентацію, отже
через УНДО. Непощанувати провду в таких у-
мовах можуть лише невідповідальні люди,
які заражені довголітньою неволею, для яких
більше значіння має поліціянт, бо він має гумо-
ву палицю і право завести людину за крати, як
найвищий авторитет свого народу, бо цей не
має змоги вжити фізичної сили навіть проти я-
вного народнього злочинця. Отак представля-
ється наша домашня війна.

МИ НЕ ЗІЙДЕМО З ПОСТУ.

Пишу це не на те, щоби переконувати неза-
доволених. Пишу це для тих, які можуть бути
горді, що своїм розумінням справ народу навіть
серед найтрудніших умовин причинювались і
причинюються до більшості сил народу. Пишу
для тих, що стоять у рядах УНДО, для тих, що
зпоза рядів УНДО морально й матеріально йо-
го піддержували й піддержують, які пишуть
для тих, що є згуртовані в інших політичних
партіях, але в потребі вміли поставити інтерес
народу понад інтерес своєї партії і піддержати
авторитет народу. Ми мусимо видержати без о-
гляду на особи на своєму пості! Бо це є вимога
вищого інтересу нації.

А РЯТУНОК ВСЕЖ ТАКИ Є І ТО ЗОВСІМ ПЕВНИЙ.

Справа не є безнадійною, як собі дехто у-
являє. Навіть не є такою дуже страшною. Най-
важливіше, щоби освідомити собі суть справи і
раз зайняти до неї правильне становище.

Ми, Українське Національно-Демократичне
Об'єднання покликані двигати тягар праці для
народу і відповідальності за неї. Будемо того
свідомі й поступаймо згідно з вимогами нашо-
го покликання. Як довго ми переконані в пра-
вильності напрямних УНДО, стіймо твердо при
ньому і даймо належну опору для праці нашо-
го провду. Все інше саме собою приложиться.
Пустий вітер з боку одиниць чи й груп, з боку
ворожих, неприхильних чи диких часописів
прошумить і минеться, а наша праця останеться.
Д-р Дмитро Левницький.

Німецько-ватиканський конкордат.

Як повідомляють з Берліна, офіційний текст
німецько-ватиканського конкордату устійаєно
вже й переслано його до Берліна. Покищо подроби-
ці його тримають у тайні, а відомо тільки, що
для католицької Баварії є окремі застереження
та що католицькому духовенству заборонив
Рим вмішуватися до політики. У зв'язку з тим
для б. ц. м. в Берліні відбулася нарада провід-
ників партії центра й оголосила заяву, що в по-
рокуванні з канцларом Гітлером партія розва-
жує. Умова між партією а Гітлерівцями застері-
ла все таки, що центроці ватримують свої ма-
дати до райхстагу без ніяких політичних зобо-
в'язань.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ,
ЩО ОГолошуються в УКРАЇНСЬКІЙ
ПРЕСІ.

Трагедія середнього і молодого покоління.

VII.

УКРАЇНСЬКЕ ПРИВАТНЕ ШКІЛЬНИЦТВО.

Закон про приватні школи робить залежним існування всіх приватних шкіл від волі адміністраційної влади. Основник школи, директор і учитель мусять бути бездоганними (несказаними) у відношенні до держави. Цю обставину стверджує не суд, а адміністраційна влада (в практиці поліція). В додатку бездоганність залежить від свобідної оцінки адміністраційної влади, яку видається звичайно на основі конфіденціальних відомостей. Правне положення учителів державних шкіл є куди краще, як учителів приватних шкіл, бо проти них в політичних справах мусить владі переводити явне дисциплінарне поступовання, в якому вони мають змогу боронитися. Але це ще не все. Шкільна влада може зачинити приватну школу, коли вона ствердить, що навчання або виховання молоді відбувається в невольній для держави дусі, або коли школа не протидіє успішно шкідливим впливам на молоді під виховним оглядом. Закон про приватне шкільництво обов'язує від 20. квітня 1932 р. У практичному житті влада впровадила досі лише невеликі організаційно-політичні зміни в устрою українського приватного шкільництва. Однак мусимо пам'ятати, що українське приватне шкільництво під правним оглядом є побудоване на піску, що тільки тоді українське приватне шкільництво буде могло існувати і розвиватися, коли влада бачитиме, що за ним стоїть весь український нарід, готовий принести всякі жертви в його обороні.

БОРІТЬБА ЗА ШКОЛУ.

Під теперішню пору найважливішим питанням української внутрішньої політики в Польщі є боротьба за школу. Справа існування державного і приватного шкільництва з українською мовою навчання, справа творення нових типів шкіл, а зокрема фахових шкіл у зв'язку з перебудовою шкільництва, справа доступу української молоді до середніх, учительських і фахових шкіл, залежить від організованості і масовості боротьби за українську школу. Переживаємо історичний мент, коли українське шкільництво, а вслід за тим і продукція української інтелігенції находиться в критичній фазі свого розвитку. Справа боротьби за початкове шкільництво є також актуальною з огляду на те, що більшість частини безуспішно переведення в минулому році шкільного п'ятиріччя. Українське Національно-Демо-

кратичне Об'єднання вже приступило до вічевої акції у шкільній справі. Не буду подрібно представляти плану і засобів боротьби, бо це виходило поза межі отсих статей. У тому місці зазначу лише, що успіх боротьби залежить від того, чи весь український нарід зацікавиться справою і стане твердо і непохитно до боротьби за існування і за розбудову українського державного і приватного шкільництва всіх типів.

ВИСОКІ ШКОЛИ.

Українська середньошкільна молодь зустрічає щораз більші труднощі у доступі і в покінченні високих шкіл. Кількість молоді, яку щороку в Польщі приймається на медицину, на технічні школи, на ветеринарію і на деякі відділи філософії є обмежена. Отже існує своєрідний *numerus clausus*. На львівському університеті обов'язують навіть на правничому відділі обмеження щодо кількості. На львівському університеті на медицину приймається річно ледви кількох студентів української народності. Те саме на львівській техніці. Вслід за тим українська молодь має дуже обмежений доступ на практичні фахи, які мають для українського народу найбільше значіння. Досі нема у нас зорганізованої плянної боротьби за доступ на високі школи. Досі українським студентським організаціям не вдалося перевести статистики, скільки української молоді подавалося на прийняття до високих шкіл і з якими кваліфікаціями та яким вислідом. Без річевих точних і подрібних матеріалів не можна повести плянної боротьби за здобуття доступу українській молоді на високі школи, а ця справа спеціально є такою, що надається до видвигнення її в сойм і перед світом. Українські студентські товариства, бо ніхто інший не може цього зробити, мусять зірвати з дотеперішньої байдужності в цій справі. Українське студентство мусить повести боротьбу за доступ на високі школи. Само собою розуміється, що політичні кола допоможуть студентам у їхній боротьбі.

Нова підвишка університетських оплат унеможливила убогій українській молоді здобуття високої освіти. На першому році права вносили університетські, оплати цього року аж 300 зол., а далі ще лише 117 зол. Як підвишка оплат впливає на кількість студіюючої молоді, бачимо з того, що на краківському універ-

ситеті на правничому відділі у 1931-32 р. перед підвишкою оплат було записаних 1200 студентів, а в р. 1932-33 по підвищенні оплат вписалося лише около 800 студентів. Зорганізувати допомоги громадянства для неможливого студентства високих шкіл є дуже пекучою справою і вже в найближчому році слід зайнятися розвагою цієї справи.

До недавнього часу поважний відсоток української молоді, не маючи змоги кінчити високої школи у Польщі, виїздив на студії закордоном. Тепер і ця можливість замикається перед українською молоддю з огляду на великі труднощі при нострифікації заграничних дипломів, а також з огляду на те, що уряд приготував виїзду закону про неможливість нострифікації у Польщі заграничних дипломів. Не можна забувати, що і тяжке господарське положення українського народу під теперішню хвилю впливає некорисно на кількість студентів, які їдуть на заграничні високі школи.

З усього сказаного бачимо, що українському народові грозить катастрофальне зменшення продукції інтелігенції з покінченими високими школами. Тільки плянова боротьба, тільки зусилля цілого українського народу може зарядити лиху.

Володимир Целевич.

Паспортовий примус в Росії.

БЕРЛІН, АТЕ. За вістками з Москви, зазначено в столиці Радсоюзу паспортизацію населення. Дві третини Москви дістало нові паспорти, решту виселено з Москви на провінцію. Влада видала низку розпорядків, що мають дозволити на новий вплив населення з провінції до столиці.

Боятися за свої залізничі.

РИГА, АТЕ. Як повідомляють з Москви, вийняв там новий декрет радянського уряду, що наказує творити окремі політкоми для організації успішної охорони рад. залізниць. Ці залізничі політкоми складатимуться з випробованих комуністів і співпрацюватимуть з ГПУ, матимуть широкі дисциплінарні управнова, можуть накладати кари та звільняти залізничників і робітників, зацікавлених у „роботах“. Водночас будуть вони контролювати роботу вищих залізничних службовиків. Декрет підписали Молотов і Сталін, що як відомо, два місяці тому видали такий самий декрет про політкоми у колгоспах.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 8. ЛИПНЯ 1933.

Д-Р ЗЕНОН КУЗЕЛЯ.

2)

Богдан Лепкий

у Німеччині

(ЛИСТОПАД 1915 — ЛЮТИЙ 1926.)

Промова на Святочній Академії в „Українському Науковому Інституті“ в Берліні.

(Докінчення).

Та таборова діяльність Лепкого не обмежувалася до викладів та вузької шкільної науки. Лепкий брав також участь у вічах, у різних таборових організаціях і підприємствах, які охоплювали всі ділянки самоуправного, культурного та господарського життя в таборі, займався залюбки театром, допомагав в редакції таборової газети, „Громадська Думка“, що виходила при найближчій редакційній співпраці Василя Пачовського та Чулири, брав участь у таборних концертах, що пізніше перенеслися і до міста, а вкінці оснував і провадив довший час таборову „кустарню“, що складалася між іншим із рисувальної салі, гончарної, токарної і робітні музичних інструментів. А попри те все Лепкий находив ще час виїздити майже „отижля“ на так звані робітничі команди, де на селянських роботах і по фабриках працювали наші полонені, та відвідувати інші табори, щоб підтримувати живий зв'язок з народом. Разом із ним переживав і він історичні події й часи високого пориву, проголошення української незалежності, формування й відпад синьо-жупаних ешелонів, закінчення Берестейського миру, приїзд українського міністра війни сотника Сиротенки до офіцерського табору і все те, що нас тоді хвилювало й тримало в напруженні.

В 1918 ро. „Союз“ припинив свою працю по таборах і він перебрав при допомозі деяких членів Союзу „Комітет Культурної Допомоги Полоненим Українцям в Німеччині“. Лепкий і тоді не покинув полонених та зацікавився в Берліні для дальшої праці.

Серед таких обставин багато часу на літературу та наукову працю не лишалося. А всеж таки і тут Лепкий не кидав свого пера. У Вецлярі повстала ціла низка його віршів і оповідань, між іншими його незрівняний „Ноктурн“ і збірка „Доля“. З кінцем 1918-ого року, коли праця в таборі почала з кончності притихати і весь таборовий народ жив тільки питанням повороту додому, вертається і Лепкий поволі до свого письменницького діла. Він надіє велике збавне видання творів Т. Шевченка, у 1919 і 1920 році, перебирає працю в „Українській Військово-Санітарній Місії“, що з початком 1919 року приїхала до Берліна в справах відправки полонених. Лепкий стає відповідальним „Місією“ на Вецляр, а заравном членом редакції Зальцведельського „Шляху“, що виходив з почину Місії під моєю редакцією до осені 1920 р.

В 1921 році, коли в Вецлярі не стало вже полонених і Місія зліквідувала з кончності свою діяльність, Лепкий переїздить до Берліна і тут стає зараз у центрі громадської й культурної праці. Його скромна хата при Кірхштрассе 8, а пізніше затишний домок у Ванзее стають улюбленим центром української колонії, що шукала там не тільки теплого серця й розваги, але й поради та допомоги. Лепкий стає активним членом усіх наших місцевих товариств, працює в „Українському Червоні Хресті“, що перебрав був і асебе функції „Військово-Санітарної Місії“, займається культурними і громадськими справами „Української Громади“, що й двома наворотами вибирає його своїм головою, належить до організаторів „Товариства Вищої Освіти“, що перед основанням „Українського Наукового Інституту“ займалося справою допомоги молоді, підтримує сердечні зв'язки зі „Спілкою Студентів-Українців“ у Німеччині, що гуртувала тоді до 200 активних членів. Щоб вдешити молодим людям доступ до вищих німецьких шкіл, Лепкий стає на чолі окремої іспитової комісії, що, маючи призначення у німецької влади, випустила у світ не один десяток матурантів.

Не менші заслуги має Лепкий у Берліні як незрівняний промовець на всіх наших берлін-

ських концертах і маніфестаціях, що давнішими часами відбувалися доволі часто й стягали не тільки свою, але й добірну чужу публіку. Його промови робили завжди велике враження, бож Лепкий вроджений і природний промовець. Великою славою тишилися теж його виклади з української літератури, яка ледви та коли мала кращого інтерпретатора для слухачів. Особливою фреквенцією визначалися його виклади на „Курсах Українознавства“, ведені двома наворотами, в 1921 р. заходом і у домі Українського Посольства, а рік пізніше Громадським Комітетом у льокалі „Української Громади“. На обидвох курсах виклади Лепкого мали незвичайно багато слухачів, а ще більший моральний успіх.

Хоч як багато часу й труду витрачував Лепкий на всякі громадські справи, все таки не мав недбав і літературної праці. Лепкий працював у видавництві „Українське Слово“, належав до редакції газети „Літопису“ та брав живу участь у редагуванні бібліотеки, де приладив до друку збірні видання творів Котляревського, Шевченка, Куліша та Шоголіва та видав накладом „Українського Слова“ до спілки з „Українською Народною Бібліотекою“ антологію української поезії „Струни“. Рівночасно співпрацював він і в „Українській Накладні“, де в 1922/5 рр. появилися в двох томах його „Писання“, тетральогія „Мазепа“ та збірне видання творів Марка Вовчка. Згадаю вкінці, що Лепкий належав до управи „Курсів заочної освіти“, що був зорганізований при „Укр. Слові“ й приладив для них практичну граматику української мови.

Так широка й глибока була діяльність цього ювілянта на німецькому терені, але ж і сьогодні з великою вдячністю. Як вона не вдоволяла його, бо душа його рвалася з чужого до рідного краю. Лепкий тужив безмірно за своїми й вкінці не втерпів добровільного розставання і вернувся у 1926-ім році туди, звідки вибрався ще перед воєнною заверхою.

Дай-же, Боже, добути тепер на тій рідній землі, за якою він тужив тут на чужині, сили для дальшої творчої праці!

До культуного світа.

(В справі голоду на Радянській Україні.)

Союз Українських Журналістів і Письменників на чужині звертає увагу цивілізованого людства на ті події, що саме тепер відбуваються на Україні.

Наслідки жорстокого неблаганого економічного визиску України російською комуністичною владою, понад 30 мільйонів українців у межах СРСР переживають страшну голодову катастрофу, що своїм розміром значно перевищує голод 1921/22 року, що теж мучив на Україні в результаті російської імперіалістичної політики.

Російська совітська влада відібрала в українських селян, насильно загнаних у колективи, всі засоби поживи і відвезла їх до себе в Росію або продала за кордон. Через те вже в осени 1932 р. почався голод по містах і селах пограбованої України, а це привело всю українську людність до повної економічної катастрофи та до фізичного вимирання.

Сотні тисяч українців масово кидають свій шедро обдарований природою край, ту землю, що перед світовою війною справедливо називалася „Житницею Європи“, бо вивозила за кордон у Західну Європу річно понад 5 і пів мільйонів тон хліборобських продуктів. Тепер на Україні пустіють села й міста, колись родючі ниви лежать облогом, щодня умирають тисячі голодних — дорослих і дітей. Голодна людність України вже давно харчується сурогатами — травою, корінням диких рослин, корою з дерева, — вже поздали котів, собак і т. д. До якого страхіття дійшов тепер голод на Україні, видно з того, що множаться випадки людства.

Батьки бояться випустити своїх дітей з хати на вулицю зі страху перед тим, що їх можуть ухопити голодні.

Ми розуміємо, що культурний світ має багато своїх турбот і нерозв'язаних проблем економічних та політичних. Але ми вважаємо за свою повинність звернутися до людей доброї волі; що світова господарська криза загострюється саме завдяки таким методам політики, які ми бачимо на Україні під російським більшовицьким режимом, що зруйнував господарство України, відрізав пребагату країну від нормального економічного зв'язку зі світом і цим допоміг поглибленню кризи в цілому світі.

Цивілізований світ, кожна чесна людина з розвиненим моральним чуттям, не може обминути мовчки й байдуже того факту, що 30 мільйонів культурний європейський нарід на родючій землі на березі Чорного моря вмирає з голоду не з своєї вини, а виключно з вини жорстокого російського насильника — окупанта.

В ім'я гуманності просимо негайно допомогти для української людності на вимертю, просимо від міжнародних організацій послати спеціальних комісій для дослідження голоду на Україні та для організації негайної рятувочої акції.

Протестуємо перед цілим світом проти свідомого, систематичного винищування українського народу російською більшовицькою окупаційною владою.

Союз Українських Журналістів і Письменників за кордоном.

Прага, червень 1933.

Боротьба з національним рухом на Україні.

В доповненні до вчорашньої статті „Партійна чистка в УСРР та її наслідки“, подаємо сьогодні телеграму польської преси, яка повідомляє, що в Харкові відбувся з'їзд наукових робітників Рад. України і голова ВАН Шліхтер, виступив на ньому промовою, в якій відмітив підсильну діяльність націоналістичної „кирини“ в українських культурних і наукових установах.

З промови виходить, що навіть б. нарком освіти Скрипник, підпав під вплив націоналізму, пропагуючи відмоєковлення України, а Шліхтер вів усіх учених УСРР боротися з націоналізмом не тільки на політичному, але й на науковому й літературному полі.

Безголова на льондонській конференції.

ЛЬОНДОН, ПАТ. До сьогодні ситуація на льондонській конференції не в'яснена. Нова американська пропозиція надійшла, але вона не відповідає нікому, бо повторяє тільки лагідніше давнішу декларацію. Немає в ній теж ніяких конкретних пропозицій, тому Гул звернувся ще раз до Рузвельта телефоном і мав з ним близько півгодинну розмову. Після цього Гул говорив з Мекдональдом, а той скликав вечором представників комісії і зложив з ними декларацію-внесок про далішні наради конференції, яку мають пред'явити їй ранком у четвер. Проте всі думають, що далішні наради конференції дуже проблематичні. Очевидно, конференція не розв'язалася, а тільки відложили її наради, причому президент урядувала даліше, щоби у відповідний час скликати її знову.

ЛЬОНДОН, ПАТ. З Вашингтону повідомляють, що Рузвельт вимагав у розмові з Гулом рішуче вести наради даліше, але й рішуче протиставився будь-яким проєктам стабілізації валют. На вечір дожидають розмов Гула з делегатами інших країн, що матимуть вирішальне значіння для конференції.

ПАРИЖ, ПАТ. Французька загальна думка вважає, що одинокий успіх льондонської конференції — це зближення держав з паритетом золота, що скликали вже до Парижа наради

своїх центральних банків й устійняти на них спільну політику оборони валют та фонд для оборони валют держав „золотого бльоку“.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецька преса запевняє, що льондонська конференція розіб'ється, хочби завтра вирішили вести наради даліше.

ЛЬОНДОН, 6. 7. ПАТ. Уся преса стверджує, що конференцію відложать. Вирішить це засідання президент, що придумав відложити форму цього відложення. Канада і Швеція роблять заходи, щоби цього не було, на спільку з Англією, але виглядів на те нема. Держави „золотого бльоку“ а теж й Америка вважають, що відложити конференцію — одинока рада.

ЛЬОНДОН, 6. 7. ПАТ. Бюро Райтера повідомляє, що делегація Зв. Держав поставить сьогодні президії конференції внесок відложити її на 60 днів. Ця думка виринула під час розмови Гула з Мекдональдом; през. Рузвельт залишив в тому напрямі американській делегації волю.

ЛЬОНДОН, 6. 7. ПАТ. Безпосереднім наслідком конфлікту між Америкою й державами „золотого бльоку“ в опівраці емісійних банків Франції, Італії, Бельгії, Голландії, Швейцарії і Польщі, що на перших нарадах в Парижі обговорюватимуть план акції проти флюктуції валют.

Незвичайна активність Літвінова.

Нові договори на овиді?

ЛЬОНДОН (ПАТ). Напередодні підписання пакту 8-ох, підписали Літвінов і Тітулеску, як повідомляють з Льондону, тайний протокол у справі Бесарабії, що остаточно урегулює сусідські взаємини Радсоюзу й Румунії й виключає можливість конфлікту між ними за цю країну.

ЛЬОНДОН (ПАТ). За неофіційними, але вірогідними вістками, СРСР веде з Італією переговори про співпрацю у закордонній політиці обох держав.

ПАРИЖ (ПАТ). До столиці Франції приїхав Літвінов, що має побувати у прем. Даладіє і мін. закорд. справ Бонкура. Догодуються, що Літвінов захоче приєднати Францію до пакту 8-х, що є відчинений для всіх.

ЛЬОНДОН, 6. 7. (ПАТ). Радянсько-американські взаємини входять у фазу визнання де юре Радянщини Америкою. Американський посол у Стокгольмі, Стенгард вийшов вчора з Нью-Йорку до Льондону, де має в'яснити делегації Америки, в якій стадії знаходиться справа визнання Радсоюзу. У Швеції, куди його заіменували, буде він обсерватором радянських відносин та свент. представником Зауч. Держав, колиб ще до визнання Радсоюзу були потрібні з рад. урядом які переговори.

ЛЬОНДОН (ПАТ). Дня 5. ц. м. підписали тут такий самий пакт, як договір 8-х, Радсоюзу й Литва. Підписували Літвінов і Шідзікавас.

Ширіть наш часопис!

Хто хоче навчитися доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче дізнатися, як де говорять український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА“

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. ПЕРЕДПЛАТА: 6 зол. річно, 3 зол. піврічно, 1,50 чвертьрічно. За границею 1 амер. долар. Конто чекове П. К. О. ч. 27110. — Адреса Редакції в Адміністрації: Warszawa, Stalowa 25. m. 10.

Нові передплатники одержують журнал від 1. числа.

Виставка в Шикаго.

Українські експонати в нашому павільоні на світовій виставці.

В українській американській пресі читаємо: „Треба більше як одної коротенької нотатки, щоб описати те багатство українських творів, яке так гарно прикрасило велику частину нашого будинку на виставі. Тому цим разом, обмежувемося на самім реєстрі головних експонатів, а за пару днів опишемо вражіння наші і чужих, які безперервними тисячами, переходять перед творами українського уміня.“

„Різьба в нашій Павільоні є, як відомо, заступлена творами Олександра Архипенка. Всіх виставлених Архипенком різьб є 23. Вони займають окрему залу.“

„Малярство заступлене, в першій черзі, знову Архипенком, який виставив 20 своїх образів. Крім Архипенка на Виставі в Павільоні є покищо заступлені оці українські артисти-малари: з Парижа — Іван Бабій, Третяків, Редько, Андрієнко, Савченко-Бельський, Кричевський, Перебийніс; з Бразилії — Віктор Цимбал; з Аргентини — А. Коршівський. (Так зване „природне мистецтво“); з Чехословаччини — Н. Бутович.“

„Народне Мистецтво. Експонати Союзу Українок Америки — Колекція виробів українського народнього мистецтва Великої України, Галичини й Буковини; Кооператива „Українське Народне Мистецтво“ Львів, вишивки і килими; Жіноча Громада, Прага, народні стріп; Кооператива Гуцульщина (кераміка і дерево-різьби); Сенаторка Кисілевська, Коломия (писанки); Пані Коцюба, Ст.-Пол, Минн. (писанки).“

„Мапи і діаграми. Українська Академія з Подєбрад, Чехія.“

„Фотографії. Світлинні Українського Фотографічного Товариства УФОТО, Львів, краєвиди, етнографічні типи і покази архітектури Кооператива Освіта, Львів, Альбом і фотографії та інші.“

„Почтові марки та українські гроші. Петро Джеймс, Клівленд, О.; Максимюк, Шикаго і ін.“

„Моделі. Вироби в штучному камені. Проф. Михайло Тимофій, п. Іван Савка, Шикаго. (Черква з Підгір'я) і інші.“

„Видавання і книжки. „Рідна Школа“, Львів; Маслосоюз, Львів; Ревізіоний Союз, Львів; Пласт, Львів.“

„Всяка всячина. Експонати: СС. Василіанки, Філадельфія; Пані Багрій, Шикаго; Іван Василік, Канада; Ф. Вайда, Шикаго; Г. Недобій, Аргентина; І. Голяк, Арлінгтон, Н. Дж.; І. Придун, Ансонія, Конн.; С. Коршівський, Порто Уніон, Бразилія; І. Качмар, Шикаго; Р. Пристай, Бернсайд, Конн.; Д. Островський, Шикаго; Пані Й. Коцюба, Ст. Пол, Минн.; Союз Українських Ветеранів, Вінніпег, Канада; Ю. Войтович, Бофало, Н. Й.; М. Канюк, Мінеаполіс, Минн., й інші.“

З Волині.

Кооперативно-господарська конференція в Луцьку. Конференція відбулася 25. червня в залі „Союзу христ. робітників“. Відкрив її вступною промовою інспектор РСУК п. Л. Кобилянський, виступивши представником української кооперації на Луцьчині, що знову зібрався після трилітньої перерви.

Після реферату інструктора інж. А. Споляка про стан кооператив на Луцьчині виголосив реферат в організаційних справах представник РСУК п. посол З. Пеленський. У дуже приступних і яскравих словах накінув промовець шлях праці серед селянських мас, ілюструючи свої висновки дуже влучними прикладами з життя сільських кооператив. Реферат п. З. Пеленського зібрані кооператори зустріли дружними рясними оплесками.

Після реферату начальника „Народньої Торговлі“ Ів. Машинка про стан і працю НТ, розпочалася дискусія з приводу рефератів, причому було висловлено низовими кооператорами багато цінних і життєвих думок. Наприкінці була ухвалена збірна резолюція в справах при-

пняння боргування, масового членства, налад-
чання освітлюючої й організаційної праці
й т. д.

З огляду на пізній час і перетомлення
присутній голова філії „Сільського Господаря“
в Луцьку п. В. Островський замість реферату
про співпрацю кооператив з „Сільським Госпо-
дарем“ виголосив коротке слово, яскраво зма-
люючи користь для населення від тісної спів-
праці й величезні шкоди від її ослаблення.

Діловий гон конференції, що тривала 7
годин, на самому кінці був зіпсований демаго-
гічним вибриком п. Ів. Бондарука. Відповів до-
му голова філії „С. Г.“ п. пос. Пеленський.

який авторитетно заявив, що демагогія й вико-
ристовування кооператив для сторонніх цілей
тут не на місці.

Доля „Сільського Господаря“ на Кремя-
нечинні. Як відомо, у Кремянці повстала друга
на Волині філія „Сільського Господаря“. Ча-
нин Т-ва з с. Новий Почаїв поробили кроки до
заложення в себе кружка. Кремянський ста-
роста листом з 26. 6. ц. р. повідомив основни-
ків, що не дозволяє закласти в Н. Почаїв круж-
ка з огляду на те, що „повстання згаданої ор-
ганізації може спричинити порушення спокою
або публічного порядку“. Коментарі до цієї
заборони зайві.

Українці на святі славянського танку у Брні.

(Від власного кореспондента.)

Українська колонія у Брні (Чехословач-
чина) мала знову нагоду пригадати себе че-
хизмцям. Під кінець м. м. відбулося в цьому мі-
сті свято славянських народних танків і кольо-
ній подбала, щоб український народний стрій
та танок репрезентувалися на цьому святі
гідно.

Уже в поході містом, що попередив саме
свято на площі чеського Сокола на Кральовім
Поці, українська група звертала на себе увагу.
Вона йшла зараз за першими в поході чехами:
на чолі йшов хлопець в нар. строю з табличкою
з написом: „Українці“, за ним гурт дітей емі-
грантів і скитальців — молодих танцюристів,
за ними прапор українського Сокола, врешті
хор, що ввесь час походу містом співав україн-
ські пісні. Всі учасники цієї частини походу ма-
ли на собі народний стрій.

Через браму, на якій повізав теж україн-
ський прапор, ввійшов наш відділ на площу, на-
биту у шерть публікою і став до списку. У-
країнські танки, спеціальнож „Катерина“, „За-

порожень“ і „Подільський козачок“, виплетені
між інші славянські танці, вирізнялися від цих
останніх своєрідною бурхливістю й розгоном та
збирали довготривалі оплески. Загальну увагу
звертала на себе теж українська мандолінова
орхестра, що пригравала до танків, зодягнена
теж в народні строї. Українські танки і цілу
групу фотографували в усіх боків, а в місцевих
часописах були на другий день світлинні з їх
виступів. Поляки й москалі з танцями не ви-
ступали.

Незатерте враження у публіки, яке залиши-
ли українські танки, булоб вишло далеко мі-
нішим, якби не особисті амбіції деяких членів
української колонії, що зразу захоплювалися
просектом її виступу, обіцяли свою співпрацю, а
напередодні свята відмовились від участі в ньо-
му. Це один доказ, що не розуміємо, чи не хо-
чемо розуміти ваги пропаганди нашої ідеї й зє-
млі за кордоном хочби таким засобом, як танок
і в такому місті, як Брно.

Ст.

Японія ліквідує більшовицьких агентів.

ЛОНДОН, ПАТ. Близько 20 японців, оз-
броєних в шаблі й мечі, вдерлися до будинку
радянського торговельного представництва і
здерев'яли його зовсім. Коли прибула поліція,
демонстранти віддалися без опору в їх руки, за-
являючи, що здерев'яли будинок радянської

місії, протестуючи проти відомого нападу радян-
ського підводного човна на японські рибальські
човни, при чому загинуло 6 японських рибалок.

МОСКВА, ПАТ. Замаховця на торгпреда
СРСР у Токіо, Колетова, арештували. Це про-
відник реакційної організації Кукумею.

Долар устатковується щойно за 6 місяців.

НЬЮ ЙОРК, ПАТ. Фінансові кола Нью Йорку
сподіються, що стабілізація долара не буде пе-
реходити скоріше, як за 6 місяців, а тоді булаб

скликана ще одна велика господарська конфе-
ренція.

Велике Лугове Свято у Львові.

Признати треба, що Свято Лугу заскочило
не тільки край, але й сам Львів. Відмова площі
Соколом-Батьком до якого Луг вніс прохання
ще в квітні ц. р. і то відмова в кілька днів після
історичного свята І. Франка у Львові, брак усі-
лякої реклами (афіші про свято появилася щой-
но в суботу перед святом) та вагітка на Лугове
організацію від деяких своїх патріотів, врешті
непевна погода до самого свята — усе це дозво-
ляло сумніватися в його успіх. І тому те, що від-
булося в неділю на площі Т-ва Рухових Забав,
яку хоч-не хоч Луг мусів підняти, було до
деякої міри несподіванкою навіть для самих
аранжувальців свята.

Очевидно — сумнів мусів переходити у ві-
ру в успіх уже в неділю в ранці, коли на згада-
чу площі, прикрашену густо жовто-блакитними
прапорами та під трибуну, на якій пишався три-
зуб і портрет гетьмана Ів. Мазепи, духового по-
кровителя цього свята, почала з усіх сторін за-
пливати лавя луговників і луговичок, з яких де-
які мали за собою по 80 і більше км. дороги.

В год. 9-й, коли на трибуні почалася поле-
ва Служба Божа, до якої станув о. Горчинський,
з служили два луговики, площа вже роїлася
від барвистих національних стрій луговичок та
зелено-чорних одностроїв луговників. Приходили
все нові чети засмалених дужих синів села, що
ставали у колонні на площі, злавали звід д-рові
Дашкевичем і врешті великим, осямканим від
дисципліни чотирокутником вислухали пропо-
віді о. Горчинського про любов України та пра-
цю для неї.

Дівоче свято почалося в год. 3-й пополудні,
коли лугові лави, сформовані у двочітні та паруб-
очі сотні, усталилися перед трибуною у дві ла-
ви, першу лівчасту луговичок і зелену лугови-
ків за ними, а д-р Дашкевич відбирав від пооди-
ноких сотників, під звуки оркестри дир. Мань-
ка, що грала гимн Лугу „Гей у Лугу“, лаві 3

цього звіту виходило, що на свято прибуло з 37
сіль 1494 учасників свята, а на площі стояло в
лавах яких 1.300, бо львівський мужеський Луг
(130 хлопців) мусів, як господар, робити служ-
бу при вході, на площі та адовж дороги, куди
входила публіка. Напроти Лугових лав стояла
внизу або сиділа на ступенцях більше як тисяча
на публіки, адебільша з міщанства й селянства,
хоча було теж кількисот інтелігентів. Таку малу
кількість публіки треба знову зарахувати на
карб майже ніякої реклами (факт, що дехто з
львовян довідався про свято щойно в неділю ве-
чером), та трьох водночас інших імпрез: Свята
на Майдні, фестину „Сила“ і змагань „Вішня
Орел“—„Україна“.

Після звіту сказав до луговиків ред. А. Кур-
дидик промову, звязуючи в ній значіння цього
свята з культурою Мазепи та зокрема відмічуючи
ідейне споріднення Лугової організації з Вели-
ким Гетьманом. Промову прийняли луговики і
публіка оплесками і трикратним „Ослава“. Не-
гаймо по промові впала команда „повір“ і ціла
лугова колонна відспівала з публікою під ор-
хестру „Ще не вмерла“.

Після цього пішли вправи. Чотири сотні
луговичок виконало вправи хусточками, що чер-
вовими метеликами мерехтіли в сонці, трудні
8-тактові вправи палицями луговиків, вільно-
ручні мішані вправи сотні малих луговиків, ху-
стими малих луговичок з Чижикова і шабля-
ми малих луговиків з Рудавець. З черги міс-
тецька картина ритмічних вправ луговичок до
пісні „Накрила вічка“, що здається була най-
кращою з цього свята, врешті масові вправи
всіх учасників свята. Це імпрозавна картина:
з сотень луговиків у одностроях й одна у виши-
ваних сорочках по боках, з сотні луговичок по

Дсказом пошани для подяглих героїв є жертва
на сгхоронн воєнних могила українських борців!

середині. Усіх виправляючих було 1.200. Це те-
не вправа, це ціла площа ворухнеться й жме,
залишаючи міцне імпрозавне вражіння оди-
нцінованої маси.

Офіційна частина свята скінчена. Тенер-
луги стоять гніздами, їх голови стають у лаву
перед старшиною Лугу, а ця роздає ватерою
для поодиноких Лугів, відповідно до їх праці,
дисципліни і вправ. Нагородами були обіцяні
„Богує під Берестечком“, „Запорожці пишуть
лист до султана“, металеві великі лугові ембле-
ми та вологі тризуби. Коли Луги переходили з
філядою перед публікою і своєю старшиною
треба було бачити, з якою гордістю несли вони
у першій чвірці ці свої відзначення, що дозна-
вали їх дисципліну, живучість та активність.
Дефілада пройшла рівно, незвичайно дисциплі-
новано і залишала повне вражіння походу за-
школеної армії.

Десь біля 7-ої год. закінчив свято промова
п. Козалюк, дякуючи луговій братії за участь
в ньому та заохочуючи її до дальшої праці, а
що тисячна маса луговичок і луговиків візна-
вила пісню: „А ми тую Червону Калину нічи-
мо!“

До піана вечір розходилися луговики і лу-
говички домі.

Годиться теж згадати, що Лугове Свято від-
булося без найменшого інциденту, крім того, що
поліція зупиняла по дорозі поодинокі гайдаки
і не дозволяла їм йти чвірками, а Лугові зі Зо-
Іск завернула навіть орхестру домі.

У цифрах виглядало Лугове Свято так: 37
сіль, з того 18 з львівського, 7 з городецького, 4 з
бобрецького, 2 з мостиського, 2 з дрогобицького, 1
з жовківського повітів та 3 чети львівського Лу-
гу дали на свято 835 луговиків, 372 луговичок,
98 малих луговиків (чок) — тобто 1305 лугова-
ків і луговичок до вправ. Такою кількістю ви-
правляючих переходить це свято усім не тільки до-
перішні Лугові свята, що завжди були під тм
оглядом перші, але й найбільше Лугове свято з
1930 р., коли підчас найбільшого розросту лу-
гової організації стануло на площі 1113 п. чло-
нів до вправ. Колиж додати до цього ще близько
2 сотні луговиків, що не виражалися — Лугове
свято є найбільшим по війні святом українсько-
го організованого молодяку села й міста у
Львові. Першим у нас святом було воно ще і
тим, що 80 прц. луговиків на ньому було з од-
ностроях.

П. Д.

ЗАКЛИК.

Богословська Академія приготувала видан-
ня історії Львівської Духовної Семинарії, яка з
1933 р. святкує п'ятидесятилітній ювілей свого
існування. Ректорат Академії звертається до всіх
раз з проханням до всіх бувають питомців і ви-
состів Львівської Духовної Семинарії, які
ще живуть у краю і за границею, щоб взяли
участь у тому виданні і надіслали свої праці,
кни, старі світлинні, цікавішу переписку, порте-
ти або знімки бувають ректорів о. Степана Те-
ліховського, Венедикта Левицького, Івана Са-
маковського і інші спомини та матеріали, що
відносяться до історії Духовної Семинарії або
життя й діяльності духовенства. Всі українські
часописи прохаємо передрукувати цей заклик.

о. д-р Йосиф Сліпий, ректор.

НОВИНКИ

— Перед тижнем відкрила фабрика „Форту-
на Нова“ свою власну крамницю з солодощами
при вул. Руській ч. 20 (дім Дністра). Просимо
наше Громадянство не забувати на неї.

— З Живця Черча. Цьогорічне слотливе літо,
що так погано впливає на фреквенцію гостей
по наших літницях, не впливає на Черче. Нама-
ки ліста лікування виказує подвійний стан і
порівнянні з минулим роком. Пансіони повні.
Управа мусіла нагло добудовувати нові кабіни.
Викінчено також багато нових мешкань так, що
гості не відчувають ні тісноти ні невідгоди. В
поширеній селі „Палатки“ концертує постійна
орхестра і відбуваються всякі імпрези. Минулої
неділі з гарним успіхом пройшов концерт Марі
Соки. На суботу 8. ц. м. на год. 8. веч. приго-
товила Управа Живця нову атракцію Концерт
Українських Ревелерсів Хору Українських Реве-
лерсів „Евгена“ у Львові. Цей незвичайно зба-
ваний ансамбль має вже свою славу, тож не диво,
що зацікавлення ним помітне і то не тільки се-
ред черчанських лікувальців, але і в цілій ок-
лиці.

— Нові дійсні члени Наукового Т-ва ім Шев-
ченка у Львові. Фільольогічна Секція вибрала
дійсними членами: проф. Цезарію Бодуен Кур-
тене-Еренкройц (Вільно), д-ра Костя Кисель-
ського (Львів), проф. Богдана Лепкого (Краків),
проф. д-ла Казимира Мошинського (Краків).

ГЕН. БАЛЬБО В ІСЛЯНДІ.

З Лондону повідомляють, що ескадра італійських гідропланів уже долетіла щасливо до Ісландії. Радісна вістка, що ескадра гідропланів зближається до столиці Ісландії Рейк'явік, заекстримує геть усіх його мешканців, які облягли детунський майдан. На майдан прибули теж прем'єр Ісландії і посадики столиці Рейк'явік. Коли над майданом появилася ескадра гідропланів, захоплена юрба улалила бурхливу овацію для ген. Бальбо. З неменшим ентузіазмом повитали теж італійців провідників ісландських фашистів. Донечка прем'єра вручила ген. Бальбо китицю квітів. Столиця Ісландії прибрала святочний вигляд. Склепи і фабрики позамикано, а будівлі прикрашено ісландськими та італійськими прапорами.

Хоч атмосферичні умовини не надто сприятливі до дальшого лету, проте ген. Бальбо по-рішав летіти далі.

ЧЕРГОВИЙ ПРОЄКТ НА ГОСПОДАРСЬКІ ТРУДНОЩІ.

ЛОНДОН, 6. 7. ПАТ. Президія конференції радила нині від год. 10. передпол. при замкненні дверей над ходом праці на випадок перервання конференції. Президія конф. залишалась би далі в змінній формі, щоб уможливити хід нарад конференції. Покищо ніодна держава не поставила формального внеску, щоб конференцію перервати, щоб не стягнути на себе відповідальності за перервання конференції. Одночасно делегати Персії предложили новий проєкт президії з пропозиціями, як слід би розв'язати господарські труднощі світа. Завтра зібудеться пленарне засідання конференції, яке вирішить речини, коли відбудеться нова конференція. Сподіються, що господарська конференція відбудеться найскорше в жовтні, але вже в Женеві.

НЕВЖЕ КІНЕЦЬ КОНФЕРЕНЦІЙ?

ЛОНДОН, 6. 7. ПАТ. Бюро Райтера повідомляє, що секретаріат господарської конференції в Лондоні підготовляється вже в дні 8. липня ц. р. виїхати до Женеві. Тоді конференція закінчилась би.

ЗАВЗЯТА БОРОТЬБА НЕ ВГАВАЄ.

Болівійські війська повели новий наступ проти парагвайців в околиці Гран-Чако. Завзята боротьба на відтинку Навана закінчилась поважними втратами болівійців, які мали 1000 убитих і 2000 ранених.

ЛЕТУНСКА КАТАСТРОФА В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 6. 7. ПАТ. На ситківкові корти в Берліні упав нині передпол. з висоти 300 м. спортивний літак. Летун тяжко ранений, а одна пасажерка згинувла на місці.

проф. Володимира Радзкевича (Львів), проф. д-ра Яна Рипку (Прага), проф. д-ра Генрика Улашина (Познань), президента Чеської Академії Наук д-ра Осипа Ферстера (Прага) та проф. д-ра Станіслава Шобера (Варшава). Математично-природописно-лікарська секція вибрала дійсними членами: проф. д-ра Дмитра Мородхай-Болтовського (Білорус, Ростів), д-ра Володимира Бригідера (Станіславів), д-ра Ростислава Ендика (Львів), інж. Івана Кандика (Львів), д-ра Андрія Ластовецького (Львів), інж. Василя Міліянчука (Львів) та д-ра Ольгу Мриціану (Львів).

— З Укр. Наук. Інституту у Берліні повідомляють нас, що 7-го ц. м. відбувся там виклад доц. д-ра В. Крупицького п. н. „Роля Запорозької Січі в історії України“.

— Сніг у наших горах. З Ворохти пишуть нам, що вночі з 4. на 5-го липня упав там сніг. Верхи Кукуд, Кострич і Говерля вкриті грубою табою снігу. Досі там дощі і студень, однак сподіваються з дня на день літньої постійної погоди.

— Д-р Осип Назарук, редактор „Нової Зорі“ перебув поважну операцію. З останнього числа „Нової Зорі“ довідуємося, що „у шпиталі ім. св. Йосифа Сестер Сальваторіанок д-р Осип Назарук перебув тяжку операцію без наркози. Операція тривала дві години. Переводив її прикар шпиталю д-р Шпітцмюлер по засягненні опінії спеціаліста від серцевих недуг проф. Ягіча і двох інших спеціалістів. Недужий поволі приходить до здоров'я“.

— Арештування. Проти арештованих в Лужку Гор. і Бусовицях в дні 14. 6. ц. р. о. Ю. Тагомира і тов. ведуть слідство за злочин з 68 §: о. Ю. Татомир мимо інтервенції перебуває від дня арештування в тюрмі. Марійку Млачакіну, яку арештували були колишні звідомити в дні 1. 7. ц. р.

— Володимир М. Шемет помер. В Києві помер під кінець м. м. відомий український лічч Володимир М. Шемет. Арештований більшовиками ще 1920 р., просидів Шемет кілька літ в тюрмі, а виїшовши звідти з важкою недугою, жив як „лішенець“ дуже бідно і помер серед нужди майже голодовою смертю.

— Всюди те саме. В українській книгарні Ю. Гливики і Сп. в Чернівцях зявилося кілька днів тому 6 жандармів і службовиків сигуранції, що перевели основну ревізію за нелегальною літературою, переглядаючи книжку за книжкою. Хоча нічого підозрілого не наїшли, проте забрала поліція такі страшні книжки галицького видання, як „Яйчарство“ д-ра Е. Томашівського, „Підручник фотоапарату“ Ю. Дороша, Гр. Квіткі „Салдатський партрет“, „Грамагичні вправи“ Ом. Поповича, „Історію України“ М. Аркаса й багато інших.

— Культуртрегерство. Цими днями появилася на мурах м. Львова відозва підписана віцепрез. м. Львова Іжиком з зазивом, щоб християнське населення взяло участь в ювілейнім святі св. Івана з Дуклі, який спас Львів перед „бандами Тугай-бея і Хмельницького“. Залишаємо на боці історичну правду, якою така відозва мало журиться, але п. Іжик та інші члени комітету такого свята здається знають, що у Львові живуть теж українці, для яких Хмельницький так само не є „бандитом“, як для поляків не є бандитами деякі польські історичні полководці. Чи можемо уявити собі таку відозву французьку або чеську у місті, де живуть теж німці? Навіть при нагоді свята в честь святого не можуть деякі панове діяти обійтися без тонів шовіністичної ненависті!

— Мажарська вистава у Львові. Польське Товариство Приятелів Красного Мистецтва у Львові відчинило 2-го ц. м. виставу „Літнього салону“ на пл. Східних Торгів у палаті Мистецтва. Збірні праці виставили: Бельська, Бунш, Кроль та Литвиненко, вибір праць: Ацеданський, Груца, Городиський, Новаковська і Рукер. У виставі взяв теж участь Сіхульський.

— Концерти у Львові. У салі Великого Міського Театру відбудуться 9-го і 11-го липня два вечори лауреатів міжнародного художнього танку у варшавським конкурсі. Участь беруть відзначена першою нагородою Рут Сорель-Абрамович, що донедавна була примабалериною берлінської опери, балетмайстер Гроке і Юлія Маркус, недавно видалеві з Німеччини, крім цього Вюта Бучинська, нагороджена варшавською „Захентою“ за найкращі народні танки.

— Дальший спад державних доходів Польщі. Місяць травень приніс дальший спад доходів і видатків польського скарбу. Доходи змаліли у відношенні до квітня на 159.848 проти 141.777 тис. зол., а видатки з 176.444 в квітні до 166.310 тис. зол. в травні. Бюджетовий дефіцит виносив за травень 24.633 тис. проти 15.596 тис. у квітні ц. р. і 14.600 тис. у травні 1932 р. У перших двох місяцях бюджетового року, тобто у квітні і травні було загалом доходів 301.625 тис., а видатків 341.754 тис. зол., внаслідок чого повстав дефіцит в сумі 40.129 тис. зол. („Пяст“).

— Жаклива смерть дитини. У Збоїській коло Львова дала дружина вартівника Біндаха дволітній дитині кілька диньок. Дитина-хлопчик почала гризти їх й одною динькою вдавлялася. Не помогла нічого лікарська допомога, дитина померла.

— Гінекологі, що оперують рака в дентистичному інституті. У Варшаві помер наго під час операції шокі відомий польський маляр-декоратор Віценти Драбик. Нагла смерть його на операційному столі заінтригувала загальну думку і майже всю пресу Польщі, у висліді чого виявлено просто ревелюційні факти. Оце Драбіка оперували в держ. дентистичному інституті у Варшаві на рака, до чого інститут не має ані уповажень ані потрібного приладдя. Далі виявлено, що на чолі інституту стоїть гінеколог і що, в цілому інституті нема ані одного хірурга, а проте інститут робив нераз дуже важкі хірургічні операції, які в його компетенцію не входили та мав спеціальних нахил бачити всюди рака. Будьякий прищик, липриск чи інших опух, визнавали на інституті раком й оперували, у висліді чого були такі випадки, що оперовано важко зовсім здорових людей, а деякі з них мають від цього до сьогодні втрату на здоров'я. „Іа. Курер Цодзени“, що написав на цю тему велику статтю, навів кількаписань примірів такої „дикої“ лікарської опіки й помочі інституту і просто вимагав, щоб причину смерті Драбіка, який на думку цього часопису внав теж жертвою отих ненормальних умовин лікування в інституті, передати прокуратурі та пригнати винних до кари відповідальності. Це, на думку „Курера“, ко-відповідальності. Це, на думку „Курера“, ко-немає так з огляду на повагу інституту, як з огляду на небезпеку для дальших хворих, що лікуватимуться в ньому.

— Ті, що подвоюють баншюти. В с. Глушниця серадзького пов. прийшли вночі до сел. Циганка два подорожні і просили переночувати їх. Циганек не тільки дозволив їм спати у хаті, але й нагодував їх, за що вдячні подорожні приобіщали подвоїти йому усі паперові гроші, які є в нього в хаті. Легковірний мазур дав їм 520 зол. банкнотами, обманці скропили їх якоюсь речовиною з пляшки, завинули в папір і вставили в піч, а тоді заперили усіх в хаті, що за ніч буде в папері удвоє більше грошей, і пішли спати. Коли вранці Циганек збудився, не застав уже в хаті ні обманців ні грошей в печі.

— Ріжні вістки. 4-го ц. м. було у Відні 7 са-могубств. — Помер попередній президент аргентинської республіки Ірішоен у 80 р. життя. — Університет в Єні святкував 350-ліття свого існування. — З нагоди міжнародного зїзду скавтів у Будапешті мажарська почта видала окремі значки по 10, 16, 20, 30 і 40 сотиків. — У франц. містечку Оріяк підчас спортивного свята один студент так нещасливо кинув диском, що вбив другого на смерть. — У Відні померла 16-літня Гільда Гольовська, здобула австрійське мистецтво в ізді на совгах. — В місті Урушуша (кит. Туркестан) згорів шпиталь, а в ньому 30 хворих, що не могли врятуватися. Крім цього 200 інших хворих попеклося важко. — В Лодзі викликали злодії в кіні „Ракета“ панику, крикнувши „догонь“ й у стиску обікрали кільканацять осіб. Чотирьох типів арештували. — В перемиській магістраті викрили вже четверте цього року зловживання, на цей раз на суму 4200 зол. — В Любінську біля Тухолі викрила поліція дівчину, яку батьки, тримали як божевільну 9 літ у хліві на свині, де вона втратила мову та від браку руху лежала спараліжована вже кілька місяців. — Присуджений на 2 роки тюрни за ріжні зловживання львівський адвокат Авін, якому недавно дарували кару і хотіли випустити на волю, відмовився рішуче виїти з тюрни. — Відомий фабрикант обуви Батя задумав заснувати у Гдині власне корабельне підприємство. — В с. Юрганці біля Вильна божевільна Катерина Юргова, в якій загорілася хата, вкинула до криниці двох своїх синків, а з 6-літньою дочкою втікла і кинула її теж в ріку. Всі діти втопилися. — У Стокгольмі скінчилися наради всесвітньої енергетичної конференції. — Німецьке мін-ство пропаганди створило окремий уряд моди, на чолі якого станула дружина міністра пропаганди, Гельбельсова.

— Щаслива мама. Югославянська селянка Альойзія Нартієвич вже вдруге народила трое дітей; перший раз трьох хлопців, тепер двоє дівчат і одного хлопця.

— Про антирелігійний рух у СРСР видав книжку французькою мовою п. Рене Мартель, співавтор „Мазени“, написаної спільно з І. Борщакком. П. Мартель виїздив недавно до СРСР і мав нагоду на місці познайомитися з цим рухом. Книжка видана у видавництві М. Рів'єра.

— Не міг пережити свого коня. В місцевості Самбері в Англії наложив на себе руку власник малого складу вугілля Гров з такої причини: Кільканацять останніх літ жив Гров самітно і мав коня, якого вважав своїм одним приналежком. Недавно конь Грова захворів небезпечно і його мусіли добити. З жалю за дружакою Гров попав в таку меланхолію, що скочив у Темзу і втонув.

3 концертової салі.

Хор Кубанських Козаків, який виступив вчора в салі театру Ріжнородностей це зразок найгіршої та найнесмачнішої „халтури“, яку тільки можна собі уявити. Нюдин з волинних, емігрантських ресторанів у Берліні чи Парижі не посмів би ангажувати цей асамблє шести балалайок. (у цьому дві — це мандоліни, одна — гітара) з репертуаром „концертних мажурків“, в яких не анімаєш де допущатися не тільки „концертности“, але й мажурки, ще й з виконавцям на одному рівні з продукціями першого-ліпшого студентського гуртка мандоліністів. На ція саміа „мистецтвія“ висоті стояли і сольові продукції (з хором) лафешантанного характеру і танці, в яких вершком були за кожним разом — присиди. Присиди у кубанських козаків!

Саля театру Ріжнородностей, звичайно порожня на найгірших десах, вчора була майже повна. Публиці, серед якої м. ін. можна було побачити високих магістратських достойників (здебачити високих магістратських достойників) — все дві чи їх побачите на драмі або опері — все подібалося: навіть „оригінальні“ костюми (атласові „досоворотки“, обшиті блискучими шнурками, чорні оксамитні шаравари і червоні чоботи). Цікаво, чи живився чистокровний кубанський козак, подивившись на них, угадав би, кого має перед собою... ар.

В друкарні Внп. Союзу "Діло". Львів. Ринок 10